Zdokonalení člověka
(humanismus x křesťanství)

List Římanům, 12. kapitola, verš 2:

A nepřipodobňujte se tomuto věku, nýbrž proměňujte se obnovou své mysli, abyste mohli zkoumat, co je Boží vůle, co je dobré, přijatelné a dokonalé.

Ezechiel, 36. kapitola, verše 25-27:

Pokropím vás čistou vodou a budete čistí; očistím vás od všech vašich nečistot a od všech vašich bůžků. Dám vám nové srdce a nového ducha dám do vašeho nitra. Odstraním srdce kamenné z vašeho těla a dám vám srdce masité. Svého ducha dám do vašeho nitra a způsobím, že budete žít podle mých ustanovení a má nařízení budete zachovávat a plnit.

Humanismus – člověk se zdokonaluje

- Moderní humanismus vychází z důvěry v člověka, jeho rozum, vědecké poznání a schopnost společenského pokroku
- Člověk se podle tohoto pohledu může zdokonalovat tím, že bude lépe poznávat svět, odstraňovat nevědomost, zlepšovat instituce a vytvářet spravedlivější společenské podmínky – pokrok (zdokonalení) lidstva je výsledek lidské činnosti
- Křesťané očekávali „nápravu všech věcí“, ale to jen díky Boží milosti, kdy po posledním soudu Bůh vše obnoví
- Přišlo osvícenství a lidé dál vyhlíželi „nápravu“, zlepšování lidského společenství, ale postupně opouštěli víru v Boha, začali věřit ve vlastní úsilí, v 18. a 19. století mnoho myslitelů opustilo křesťanský přístup a vyznávali postupný přirozený pokrok - rozvoj lidstva
- Georg Wilhelm Fridrich Hegel – světové dějiny jsou vzestupná řada stále dokonalejších epoch (poznání, technický pokrok zlepšují společnost)
- Karl Marx – dějiny nevyhnutelně směřují ke spravedlivé společnosti (třídní boj)
- Charles Darwin – neustálý evoluční proces – adaptace a zlepšování
- Lidská společnost se neustále vyvíjí k lepšímu
- Očekávání světlých zítřků ztroskotalo na počátku 20. století
- Dvě světové války…

Humanismus – přehodnocení postojů?

- Timothy Keller, Naděje navzdory – Realita vzkříšení a smysl Velikonoc:
- *Počátek nového století (20.) ale obrátil myšlenku pokroku na ústup, který trvá dodnes. Nisbet vysvětluje, že tato naděje se zakládala na několika předpokladech, mezi něž patřilo i „přesvědčení o vznešenosti či dokonce nadřazenosti západní civilizace“ a „bezmezná důvěra v lidský rozum a vědecké poznání“. Obě tato přesvědčení měla ve dvacátém století projít tvrdými zkouškami.*
- *V jeho první polovině svět prošel dvěma světovými válkami, celosvětovou pandemií chřipky a velkou hospodářskou krizí. Přesně takovýmto katastrofám měl pokrok lidského vědění a rozvoj západní civilizace zabránit – nic takového se nestalo…*
- Herbert Georg Wells napsal v roce 1922 knihu Stručné dějiny světa – první světová válka už otřásla nadějemi mnohých, on si však víru v rozum a vědu uchoval, doufal, že se lidé poučili a už k podobné tragédii nedojde, věda bude sloužit pro dobro lidstva…
- Nedlouho před svou smrtí v roce 1945 napsal poslední knihu Rozum v koncích. V době, kdy ji psal se ještě nevědělo o hrůzách nacistických vyhlazovacích táborů a o přípravách na svržení atomových pum.
- Víra v pokrok lidstva vlastním snažením byla otřesena
- Přesto se dál prosazuje – je třeba více vzdělání a osvěty (ne návrat k Bohu)
- Vlády v tom musí být nápomocné – zasahovat ve prospěch znevýhodněných
- Někdy na úkor ostatních a občas i proti zdravému rozumu…bez Boha jiná naděje není

Křesťanský pohled

- Timothy Keller, Naděje navzdory – Realita vzkříšení a smysl Velikonoc:
- *V závěru první čtvrtiny 21. století tedy v naší civilizaci pociťujeme (navzdory slovům politiků a technologických firem) stále zřetelnější ztrátu naděje. Dnešní sci-fi filmy nenabízejí optimistické vize budoucnosti. Pravděpodobnost, že dnešní mladí lidé vstoupí do manželství, budou mít děti, nebo třeba půjdou k volbám, neustále klesá – i to ukazuje na ztrátu naděje. Všechny studie o „generaci Z“ vypovídají, že její příslušníci vidí budoucnost i sebe sama mnohem pesimističtěji, než generace předchozí.*
- C. S. Lewis se ve své knize K jádru křesťanství zamýšlí nad morálním pokrokem lidstva. Vědecký pokrok není špatný, moderní společnost je dobrá, ale lidstvo potřebuje především morální „pokrok“. Jinak nové vynálezy mohou být zneužity ke zlým věcem. **Lidstvo potřebuje poznat, k čemu je člověk vlastně určen – stvořen**.
- Svatý Augustin (354-430): **Samotné poznání dobra ještě neznamená, že podle něj člověk bude skutečně jednat.** „Nejenže potřebujeme Boží pomoc, abychom poznali, co máme dělat, ale také abychom svou lásku ke spravedlnosti učinili silnější než lásku k věcem, kvůli nimž hřešíme.“
- Benedikt XVI. (papež 2005-2013): říkal, že nové generace přebírají znalosti předchozích generací a dále je rozvíjejí. U morálního rozhodování je situace jiná. **Každá generace musí znovu rozhodovat, co je dobré a co je zlé, protože člověk zůstává svobodný.**
- „Jestliže technický pokrok není doprovázen odpovídajícím pokrokem v etické formaci člověka, pak to není pokrok, ale hrozba pro člověka a pro svět – jedná se o pokrok od praku k atomové bombě.“
- **Vědecký pokrok a změna společenského zřízení nestačí, změnit se musí člověk.**

Křesťanský pohled

- Člověk má používat rozum, vzdělávat se, využívat vědecké poznatky a vytvářet spravedlivější společnost. Ale to vše automaticky nezpůsobí, že člověk bude chtít dobro, že svoje poznání nevyužije ke zlému.
- Člověk potřebuje proměnit myšlení, správně nastavit životní hodnoty, pochopit svoje pravé poslání
- Markovo evangelium, 1. kapitola, verš 15:
- *A říkal (Ježíš): „ Naplnil se čas a přiblížilo se Boží království;* ***činte pokání a věřte evangeliu****. “*
- Pokání (metanoia) znamená obrácení, změnu smýšlení, změnu směru – zaměření života
- Markovo evangelium, 7. kapitola, verše 20-23:
- *Říkal však: „To, co z člověka vychází, to člověka znečišťuje. Neboť* ***zevnitř ze srdce lidí vycházejí zlé myšlenky, smilstva, krádeže, vraždy, cizoložství, hrabivost, špatnosti, lest, bezuzdnost, závist, urážky, pýcha, pošetilost. Všechny tyto špatnosti vycházejí zevnitř a znečišťují člověka.“***
- List Římanům, 12. kapitola, verš 2:
- *A nepřipodobňujte se tomuto věku, nýbrž* ***proměňujte se obnovou své mysli****, abyste mohli zkoumat, co je Boží vůle, co je dobré, přijatelné a dokonalé.*
- Izajáš 26. kapitola, verše 3-4:
- ***Mysl upevněnou v tobě budeš střežit dokonalým pokojem,*** *protože tobě důvěřuje. Důvěřujte Hospodinu až navěky, protože v Hospodinu, v Hospodinu je skála věků.*

Proměna myšlení

- Přísloví 4. kapitola, verš 23:
- ***Víc než cokoliv jiného střež své srdce, protože z něj vycházejí prameny života*.**
- Srdce člověka představuje jeho osobnost – vůli, rozum, cit, motivaci, přesvědčení, vnitřní nasměrování a priority
- Pokud není pod Boží kontrolou, člověk je nedokáže uhlídat, přirozeně tíhneme k soběstřednosti (už od dětství)
- Potřebujeme se obrátit k Bohu, vzdát se svých představ a cílů a převzít Jeho cíle a hodnoty
- Ezechiel, 36. kapitola, verše 25-27:
- *Pokropím vás čistou vodou a budete čistí; očistím vás od všech vašich nečistot a od všech vašich bůžků. **Dám vám nové srdce a nového ducha dám do vašeho nitra**. Odstraním srdce kamenné z vašeho těla a dám vám srdce masité. **Svého ducha dám do vašeho nitra a způsobím, že budete žít podle mých ustanovení a má nařízení budete zachovávat a plnit**.*
- Díky Bohu, že mění naše srdce, záleží Mu na nás
- Pochopili jsme, že bez Něj jsme ztracení
- Nedokážeme správně žít a naplnit Jeho záměr, žít pro co jsme byli stvořeni

Proměna myšlení

- Proč potřebujeme proměnit myšlení?
- List Efezským, 4. kapitola, verše 14-27:
- *…**abychom již více nebyli jako děti, zmítáni vlnami a hnáni každým větrem učení v lidské nestálosti, v chytráctví k nastražené cestě bludu, nýbrž abychom byli pravdiví v lásce a rostli všemi způsoby v toho, který je hlavou, v Krista.** Z něho celé tělo, spojované a držené pohromadě pomocí každého kloubu podpory, která je podle činnosti a míry jedné každé části, bere výživu pro svůj růst ke svému vybudování v lásce. Toto tedy pravím a dosvědčuji v Pánu, **abyste již nežili tak, jako žijí pohané, v marnosti své mysli. Mají zatemněné myšlení a jsou odcizeni od Božího života pro nevědomost, která je v nich kvůli zatvrzelosti jejich srdce**. Otupěli a oddali se bezuzdnosti, aby s nenasytností páchali každý druh nečistoty. Vy však jste se o Kristu takto neučili, pokud jste jej vskutku slyšeli a byli v něm vyučeni tak, jak je pravda v Ježíši, že totiž **máte odložit toho starého člověka, který žije podle dřívějšího způsobu života a hyne v klamných žádostech, obnovovat se duchem své mysli a obléknout toho nového člověka, který byl stvořen podle Boha ve spravedlnosti a svatosti pravdy**. Proto odložte lež a ‚mluvte pravdu každý se svým bližním,‘ neboť jsme údy téhož těla. ‚Hněvejte se, a nehřešte;‘ slunce ať nezapadá nad vaším hněvem. Nedávejte místo Ďáblu.*
- Naše myšlení je ovlivněné okolním světem – rodina, škola, média, naše zkušenosti
- Od malička jsme poznávali svět svými smysly – zrakem, hmatem, sluchem, čichem…
- Očekáváme, že se budou věci vyvíjet dle naučených zvyklostí, nepočítáme s Bohem
- Musí se změnit naše myšlenkové pochody – je tady mocný a milující Bůh, který nás
- zachránil a počítá s námi ve svém plánu, dal nám svoje slovo, principy

SHRNUTÍ

- 2. list Korintským, 5. kapitola, verš 17:
- ***Proto je-li kdo v Kristu, je nové stvoření. Staré věci pominuly, hle, je tu všechno nové.***

- Může se člověk a lidská společnost zdokonalit?
- Vědecké poznatky, technický pokrok, vzdělání, historické zkušenosti – mohou zaručit zdokonalení člověka?
- Bez vnitřní proměny to není možné – stále existuje svobodná volba – rozhodnout se využít svoje poznání ke zlým záměrům
- Problémem není nedostatek poznání, ale hřích – oddělení od Boha
- Člověk potřebuje proměnit myšlení, hodnoty, postoje, motivy
- Potřebuje pochopit, že je stvořen Bohem a má od Něj poslání
- Odrážet Boží charakter, být dobrým správcem na zemi
- Naplňovat Boží vůli, být ve vztahu se svým Stvořitelem

